

linna ja Ewangeliumi kiriku wasta midagi ette wõtta ei taha. Selle peale lasti teda wangist lahti, enne 1. Leikusekuu pääwa 1525. Weel aga ei arwanud Riia linn täitsa usaldada wõima. Kämeestele, kes Riia linnas wastatamist oma peale wõtnud, pidiwad weel teised kämeheks heitma. Tallinna Raekohtu kirja järel wõtsiwad wennad Bartelt ja Hans Bomhouwer ja nende külimees Peter Klewinckhusen oma peale, Riia kämeestele selle eest wastata, et Antonius, kes suure õigusega wangis peetud olla, oma antud ja kohtu ees wandega linnitatud tõutust ka pidama saaks ja ei ise Riia linnale ühtigi paha teha, ega ka teiste sõbrade ega wõeraste, sündinud ega sündinuta, waimulikkude ega ilmalikkude läbi, kohtu poolest ega ilma kohtuta, igawees tulewas aegas teha ei taha, tohi ega mõtle; ilma kurja kawalusetä, kuidä inimese mõistus seda iganes wälja arwata ehk mõelda wõiks. Peats aga siiski Antonius Bomhouwer midagi lõlwatumat ehk näutumat Riia linna wasta mõtlema ehk ette wõtma, siis oleks sellel õigus Hans ja Bartelt Bomhouweri ja nende külimehe Peter Klewinckhuseni käest wastust pärida ja neile ei midagi eestkostmist ega wabandamist lubada. Nenda tehti Mikskliku 29. pääwal 1525.

Antonius Bomhouwer sai nüüd Riigas täitsa

wabaks lastud, tema läks oma käemehe ja eestkostja Hiiril Raffmeyersteri juure elama ja Riia Ewang. Lutheruse usutunnistuse kirikuõpetajate hoolts sai antud, teda puhastatud Kristiuse õpetuse poole pöörata. Nende õpetajate keskis on iseäranis nimetatud Andreas Knopfen, Liwi-maa Reformator, teda Dr. Martinus Luther ise Riia linna saatnud oli, ja Mikolaus Rham, selle nime ainult sellest loust tuntakse. Aga munk oli langefaelisem kui arwati, ehk kuidä Andreas Knopfen omas kirjäs, selle aegse kõnewiisi järel tunnistab: „Eyn alth hundert isquandt bendich thomaken“ — „üks wana koer on raste taltsiks teha“.

Selle ümberpööramise katse lugu on Andreas Knopfen ise ühes kirjäs Tallinna Raekohtule teada antud, mis weel Raekohtu kirjalogus alles on. Selles kirjäs manitseb Knopfen Tallinna Raekohtu ja kogudust ettewaatomisele, sest wend Antonius oli pärast seda senna läinud ja seal ja ümberkaudu „imelikult ja häbemataalt püha Ewangeliumi wasta“ tallitama ja õpetama hakkanud, et tema seal oma salaliku sõnadega kedagi ei elsi-taks, sest „Ingel Satanas paneb ennast waga Ingli riietesse, kui tema tappa ja elsi-tada tahab, nenda ka tema sulased,“ ütseb Knopfen selles omas kirjäs, Künikaku 12. pääwast 1527.